

Entrevista a Romà Cuyàs, vice-president de l'Olimpíada Cultural

El vici de treballar

La traca final de l'Olimpíada Cultural comença. Romà Cuyàs, que es va enfilar en aquest tren, quan es veia venir un possible descarrilament, està tranquil.

Es confessa un bevedor de Coca-Cola desmesurat. Deu al dia és la mitjana habitual. Això sí, la Coca-Cola li agrada natural. Només al mes d'agost i si la calor pica molt, fa una excepció: s'avé a beure's la Coca-Cola una mica freda. Res de gel. Senzillament barreja una Coca-Cola calenta i una de freda. Això és tot. Per això és estrany que en començar l'entrevista el trobem bevent Tab. Quan li ho diem riu. Explica que és la seva manera de controlar les calories.

No parlem d'un *yuppie* americà, sinó tot el contrari, d'un senyor de Barcelona. Romà Cuyàs i Sol es va educar al Liceu francès de Barcelona. Fill d'un empresari amant de l'esport i fundador de la secció de rugbi del Club Natació Barcelona, nét de Romà Sol i Mestre, president accidental de la Mancomunitat arran de la mort de Prat de la Riba, que portà a terme una gran activitat com a conseller de Cultura de la Mancomunitat. Aquest fil històric el conduirà a les seves dues passions d'una manera clara: l'esport i la cultura. No en va ell diu que és de dos clubs. El seu club esportiu és el Club Natació Barcelona i el seu Club professional és Edicions 62.

És advocat i conegut com a editor. Està al capdavant d'Edicions 62 i ha estat secretari d'estat de l'Esport. Ara, com li agrada de dir-ho, li ha tocat de retruc ser al capdavant de l'Olimpíada Cultural. De retruc o no, el seu nomenament va ser interpretat com una solució d'urgència. Una solució amb garanties d'èxit. El seu nom sempre ha anat associat a l'eficàcia. Es defineix com un viciós del treball. Aquest vici deu ser cert. En plena febre del 92, fa unes setmanes Romà Cuyàs va presentar un estudi sobre l'edició durant l'any 90. Per arribar a un estudi com-

paratiu que permeti anar més lluny en les conclusions, ara, de nits, fa el mateix estudi, però aquesta vegada manualment, sobre els llibres publicats en català durant el 79.

Al llarg de l'entrevista riurà sovint. Mostrarà sorpresa, entusiasme o convenciment amb una franquesa i cordialitat d'entrada desconcertants. Això sí, en cap moment no deixarà de tractar l'interlocutor de vostè.

Només quan tornes a escoltar les seves respostes a l'enregistradora t'adones que està tan habituat a cercar la lògica que no li calen prevencions de cap mena a l'hora de parlar. Tot té una explicació. La seva ment és tan estructurada, que no li fan falta artificis. Tots aquests ingredients fan que la seva capacitat de persuasió estigui assegurada. Sap que l'art de la paraula ha de ser tranquil i assossegat.

La traca final de l'Olimpíada Cultural tot just comença. La inauguració de l'exposició *Estimada Terra* és el senyal de sortida. Romà Cuyàs està tranquil. A les oficines de l'Olimpíada Cultural treballen de dia i també, si convé, de nit. La gent que hi treballa és poca. Segurament seran els qui lluiran menys i els qui hauran dormit menys. Són els germans pobres dels Jocs Olímpics. Es nota que ho saben.

—*¿Com s'ho fa per a tenir temps per a tot? ¿Quin horari fa?*

—Quan vaig estar a Madrid a la Secretaria d'Estat de l'Esport treballava sense exagerar 14 o 16 hores al dia. Ara no treballo tant. En una feina com la meua el nombre d'hores és molt alt, però no cansa: per tant no és cap mèrit. Em costa distingir els espais de descans dels de treball. En el meu treball xerrar amb la gent és un component bàsic, per tant no són hores cansades, no són hores de concentració; ja li ho dic, no té cap mèrit.

—*El seu nomenament al davant de l'Olimpíada Cultural en un moment de crisi va ser llegit per l'opinió pública com una solució tranquil·litzadora. Sembla que vostè no pugui fallar. ¿El mite Cuyàs és sinònim de perfecció?*

—No, no tinc l'estil de l'executiu eficient i ordenat, perquè crec que moltes vegades la perfecció va contra l'eficàcia. S'ha de ser molt pragmàtic i molt possibilista. Sovint la tendència a fer coses molt ben fetes pot arribar a ser paralitzadora. L'important és saber el que busques i arribar als objectius d'una manera correcta. No busco la matrícula d'honor. Si tens un notable n'hi ha prou, perquè anant a buscar la matrícula d'honor pots perdre un curs.

—*¿O sigui que el van venir a buscar pel seu pragmatisme?*

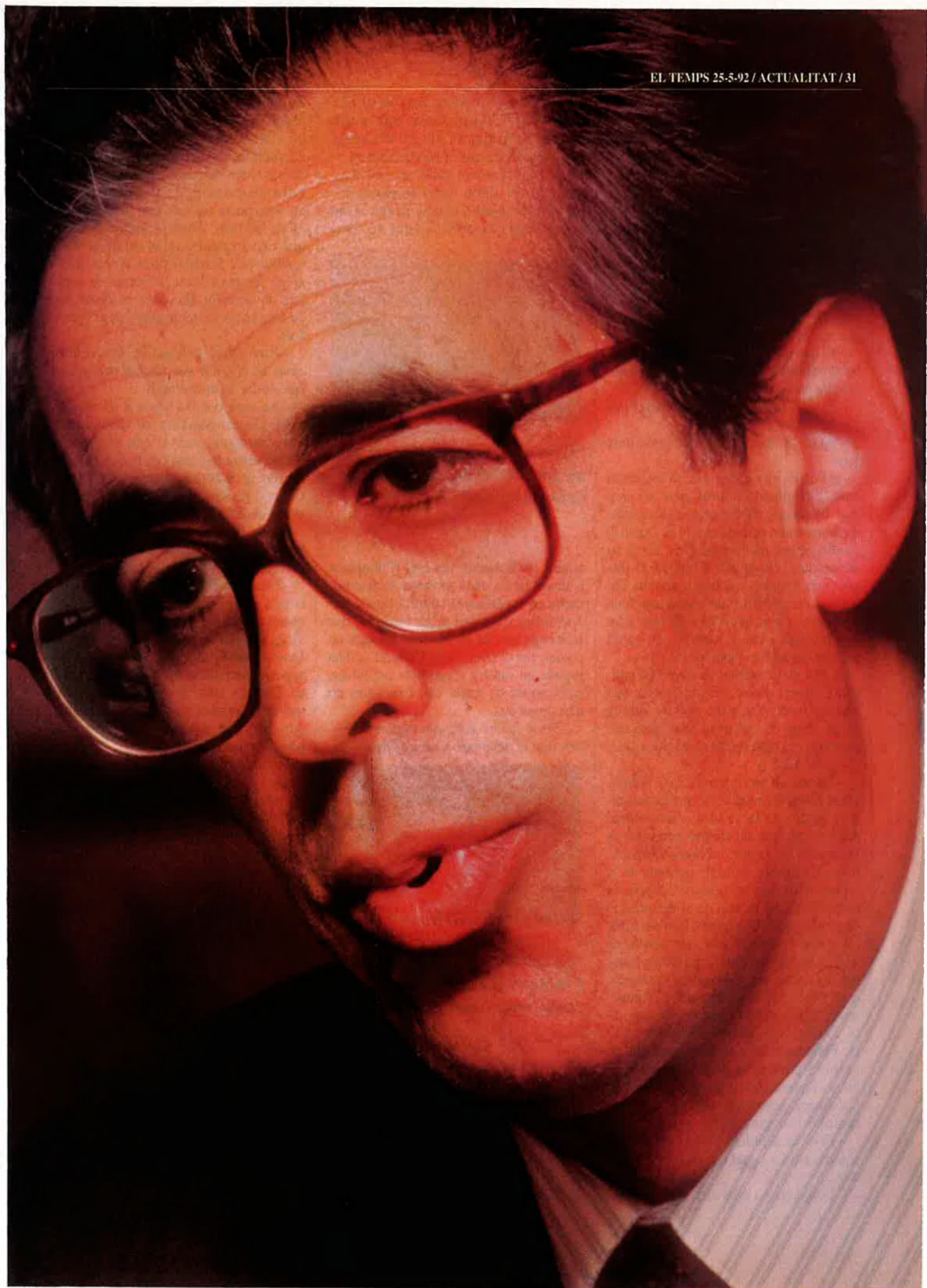
—Amb un pressupost molt escàs s'havia de tenir la capacitat de prioritzar aquelles coses que podien ser més adaptades als objectius.

—*¿Se sent satisfet del programa final de l'Olimpíada Cultural?*

—Mai no es pot estar satisfet de res en aquesta vida, i menys quan saps el que hauries volgut fer i no has fet. Quan has de treure coses perquè no les has pogut fer, et sap greu. Ara, aquesta és una sensació interna que podem tenir la Margarida Obiols, en Mario Gas o jo mateix però que no té res a veure amb el fet que el programa de l'Olimpíada Cultural sigui prou sòlid. Barcelona donarà tot allò que exigeix el Comitè Olímpic Internacional. No ens proposàvem fer ni un Festival d'Edimburg, ni el programa de Sevilla; els plantejaments en uns Jocs Olímpics són uns altres.

—*¿Quins són?*

—Els Jocs tenen un epicentre bàsic que són els jocs esportius; al costat d'aquests, hi ha d'haver una alteruati-

va cultural important que expliqui el que som nosaltres i que al mateix temps sigui atraient per als visitants. No es tracta d'un programa cultural en abstracte, sinó d'un programa amb uns objectius molt definits, que són aquests dos que acabo d'explicar.

Si has estat a la cuina saps el que t'hauria agradat fer, però sobre el programa Barcelona s'ha de sentir reconeguda i no avergonyida. És un programa sobre la taula objectivament bo.

—*¿De totes les activitats quina és la que més et satisfà?*

—El que més em satisfaria seria no parlar de diners i no ho aconsegueixo mai. Voldria parlar de cultura

—*¿Què li sap més greu de no haver pogut fer?*

—Això ja ho explicaré després dels Jocs.

—*¿Potser el visitant estarà encantat amb l'Olimpiada Cultural, però no creu que, al ciutadà de Barcelona, li costarà d'esborrar una certa sensació de fracàs?*

—En aquest moment això és difícil de dir perquè l'Olimpiada Cultural, si jutgem pels mitjans de comunicació, ha tingut una característica desconcertant. Una a una, les coses que s'han fet han estat ben rebudes i ben criticades, en canvi globalment no han sabut identificar-se.

La gent no ha sabut el que era l'Olimpiada Cultural. Potser es pot pensar que s'ha fet malament, però no crec que la causa s'hagi de trobar en això, sinó que d'entrada era molt difícil d'identificar-la.

—*¿Per què?*

—Durant els tres primers anys l'Olimpiada Cultural pretenia ser un element dinamitzador de la cultura a Barcelona. Això vol dir que s'hi afegien coses que es feien amb els agents ordinaris. Quan utilitzes els agents culturals normals de la ciutat, tenir una personalitat pròpia és molt difícil. Hi ha una certa deformació de pensar que l'Olimpiada Cultural hauria acabat l'Auditori, i la gent sabia per què ha servit. En canvi, promoure i ajudar a sostenir les companyies catalanes, com també fan la Generalitat i l'Ajuntament, algú pot pensar que no feia cap falta. Jo estic convençut que sí que feia falta. Finalment més de 5.000 milions de pessetes provinents de recursos no públics s'hauran abocat al món cultural de Catalunya; segur que això ha estat una contribució important.

—*Però la definició d'objectius durant aquests anys ha anat canviant i els resultats...*

—L'objectiu ha estat clar. Quan l'Olim-

piada Cultural va portar l'any 89 el Barce-Woman va ser un esclat. Ara a cada Festival de Tardor a l'Aliança del Poble nou l'assistència als concerts d'aquest tipus de música han estat un èxit d'assistència del 100%. Això ha passat gràcies a l'Olimpiada Cultural, perquè abans aquest tipus de música aquí no tenia

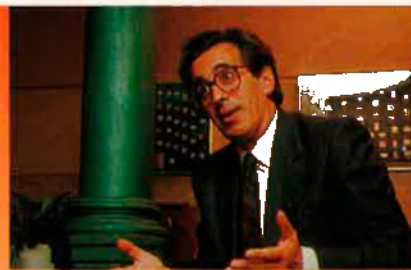

CARME PUERTOLAS

“La candidatura de València per als Jocs del Mediterrani era sens dubte la millor.”

aquest predicament; per tant l'Olimpiada Cultural ha fet unes aportacions determinades en el panorama cultural català. Les operacions d'aquesta mena tenen un risc econòmic que les institucions estables no podien fer. L'Olimpiada Cultural se l'ha jugada en moltes d'aquestes activitats, amb moltes ha tingut èxit i en altres no n'ha tingut tant.

—*Vostè abans deia que alguns opinaven que l'Olimpiada Cultural podia ha-*

CARME PUERTOLAS

“És una llàstima que els fruits de l'Olimpiada Cultural no s'hagin pogut vendre amb més claredat.”

ver servit per a dotar d'infraestructures culturals la ciutat.

—Les infraestructures s'han de fer amb diners ordinaris. Aquí s'ha aplicat la mateixa tesi que en els jocs esportius. Els jocs esportius no han de costar diners i han de representar una millora de l'esport de casa nostra, gràcies als diners de fora.

Però les instal·lacions esportives s'han de pagar amb diners dels pressupostos públics. Si necessitem un teatre, un museu, un auditori, ho necessitem per sempre i això ho hem de pagar. En canvi, el diner extra que pot arribar a Barcelona gràcies als Jocs podia fer més rica la vida cultural de la ciutat. Aquesta decisió va ser la que es va prendre en el moment de la candidatura. Semblava que així es podia afegir alguna cosa a la ciutat que sense jocs no tindríem. En canvi, el Teatre Nacional, l'hem de tenir amb Jocs o sense Jocs.

—*Però Oriol Bohigas va fer declaracions en el sentit que hauria estat millor consolidar infraestructures*

—Aquesta decisió s'hauria d'haver fet abans i hauria pogut ser tan vàlida com la que s'ha seguit, però la que s'ha triat és perfectament legítima i és la que va escollir l'equip de la candidatura. L'Olimpiada Cultural no s'ha apartat dels seus propòsits inicials.

—*Més que per pragmatisme, el deuen haver contractat per la seva capacitat de persuasió.*

—Estant en el món de la política alguna cosa s'aprèn. Crec que és una llàstima que els fruits de l'Olimpiada Cultural no s'hagin pogut vendre amb més claredat. Entenc que és difícil, però hi havia uns supòsits perfectament dibuixats de sortida. Després, amb els errors, amb les limitacions i sobretot amb menys patrocinadors dels que esperàvem, potser encara ha estat més difícil.

—*¿El dèficit econòmic ha estat un hàndicap?*

—Quan entro a l'Olimpiada hi ha un dèficit de 600 milions sobre un pressupost de 3.500 milions. Si mirem el percentatge no és alt. És un dèficit que per una banda era provocat per l'increment de despeses respecte a les previstes i sobretot, en gran part, perquè per patrocinis s'havien ingressat molts menys diners dels previstos. Per tant l'Olimpiada no era deficitària en si mateixa d'una manera escandalosa. Malgrat això, aquest dèficit és gros i a mi em condiciona terriblement. Tot i que no he hagut d'eixugar-lo amb diners perquè això ho fa el COOB, sí que el programa del 91 i 92 se'n ressent. Em limita el fet de no poder contractar res fins que els ingressos d'aquests dos últims anys no hagin estat assegurats. El COOB hi aporta 1.280 milions de pessetes i, els altres 1.800, els hem de buscar. I aquí apareix el hàndicap més important que m'he trobat, perquè hi ha coses que no esperen. Si no tens uns diners amb segu-

esperen. Si no tens uns diners amb seguretat, no pots entrar en els circuits internacionals que es programen amb molta anticipació. Jo he tingut el compromís que el pressupost de l'Olimpiada Cultural no tindria dèficit, per tant no he pogut contractar fins que no he tingut el patrocinador. Això ha fet que a vegades s'hagi vist passar el tren i no s'hi hagi pogut pujar.

—*La traca final s'ha ressentit d'aquesta manca d'espònsors.*

—No, aquesta, no. He aconseguit més espònsors dels que s'havia previst inicialment. No hem tingut els que volíem però déu-n'hi do dels que hem trobat. Tindrem una mica més del que s'havia previst des del punt de vista pressupostari i una mica menys del que s'havia previst des del punt de vista de programa.

—*¿A la història passarà l'exposició del Quadrat d'Or com el gran èxit de l'Olimpiada Cultural?*

—El Quadrat d'Or segurament que serà una de les coses que es recordaran perquè va ser una activitat que ha tingut l'encert de fixar un nom. Altres activitats d'una importància relativament comparable no han tingut aquest encert.

—*¿El preocupa la continuïtat del Festival de Tardor?*

—Sí, però com a ciutadà. Com a gestor no, perquè el dia 9 d'agost nosaltres ja haurem acabat. Jo tornaré a ser l'editor i no tindrè responsabilitats en aquest camp. El que és cert és que el Festival de Tardor s'ha fet un espai propi i és un fenomen cultural important. El que passa és que no sé si la ciutat té capacitat per a fer dos festivals l'any. Avinyó i Edimburg només tenen un Festival. Si fins ara han existit ha estat perquè hi ha hagut aquesta injecció econòmica atípica que ho ha permès. Quan aquesta injecció desaparegui i tot hagi de sortir de la despesa pública, no sé si els pressupostos públics tindran la capacitat de mantenir dos Festivals.

—*¿Vostè amb quin dels dos Festivals es quedaria?*

—Això sí que seria una resposta suïcida. Aquesta és una responsabilitat de l'Oriol Bohigas i de l'alcalde que no envejo gens, perquè no serà gens fàcil.

—*¿Quan deixi l'Olimpiada Cultural també escriurà una novel·la?*

—No. Sóc prou limitat per a saber que no puc fer aquestes coses.

—*¿Ha llegit la novel·la del seu antecessor, Pep Subirós?*

—Sí.

—*¿Li ha agradat?*

—És una primera novel·la i els qui estem en el món de l'edició sabem que les primeres novel·les s'acusen. Aquesta novel·la em sembla un treball valuós. No oblidem, però, que la gran diferència entre en Pep Subirós és que ell era conseller delegat i jo en principi tinc un càrrec més representatiu. El meu nomenament no va ser pensat per a substituir-lo

—*Sí, però a l'hora de la veritat acaba substituint-lo...*

—L'acabo substituint en part perquè en Pep Subirós s'hi dedicava moltes hores al dia i jo n'hi dedico menys perquè tinc

molta atenció. Amb aquestes dues activitats em dono per satisfet.

—*¿Per què València no va guanyar la candidatura dels Jocs del Mediterrani?*

—En poques paraules, per l'esforç que ha fet l'esport italià. Bari té de president del Comitè Organitzador al president de la Federació Italiana de Futbol, un personatge amb una força impressionant a Itàlia. A més, el Comitè Olímpic Italià va jugar molt fort en favor de la candidatura de Bari. Aquest Comitè, a diferència de l'espanyol, gestiona les traveses i per tant té una fortalesa econòmica tremenda que li ha permès de fer una actuació de gran abast internacional.

Ara hi ha una cosa important: tothom ha reconegut que la candidatura de València per als Jocs del Mediterrani era sens dubte la millor. Vam tenir poca sort

que va coincidir amb les eleccions municipals i la tasca de vendre la candidatura va ser desigual, perquè era un període crític. També ha passat que era massa que Barcelona tingués els Jocs Olímpics i València els Jocs del Mediterrani, Itàlia feia molt temps que no tenia un esdeveniment mundial d'aquesta magnitud.

—*¿Que la candidatura de València era la millor no s'ha dit gaire?*

—Doncs no sols es va merèixer una felicitació oficial del president del Comitè Internacional sinó que es va fer constar que era la primera vegada que un dossier de

candidatura dels Jocs del Mediterrani es presentava amb el rigor i aprofundiment dels Jocs Olímpics. El dossier de Bari feia riure al costat del nostre.

—*¿Li va ser difícil, ser un català a Madrid?*

—No, difícil, no, i vaig trobar col·laboració. El que passa és que segur que és diferent ser murcià a Madrid que català a Madrid. Es desconeix el fet català en unes proporcions molt altes i a vegades s'interpreten malament coses que per a nosaltres són importants. Hi ha el fet lingüístic, som molt diferents.

—*Li podria dir que els catalans som diferents perquè no som espanyols.*

—Això ens portaria a tota una altra entrevista i no seria massa oportuna de fer-la des del lloc que jo ocupo.

Arribar a la meta

Al Liceu francès va agafar el gust per l'atletisme. No va ser un atleta excepcional però va agafar el vici del repte amb si mateix. Poc però encara practica l'esport. Quan pot corre i juga a tennis. Però el repte amb si mateix el continua practicant sempre. Com a vice-President de l'Olimpiada Cultural ha hagut de tornar a fer alguna cursa, encara que no tingui edat. El que era important era arribar a la meta.

la meva feina. Una part de les feines d'en Pep Subirós, les assumeix la Margarida Obiols. A més, no ens enganyem, en Pep Subirós, el busquen perquè és un intel·lectual. Jo no ho sóc.

—*¿Doncs vostè, què és?*

—No sé com definir-me, però, en tot cas no sóc un intel·lectual. Un executiu del món de la cultura i res més. En cap cas estar al davant d'una editorial vol dir ser un intel·lectual.

—*¿Quan s'acabin els Jocs què farà?*

—M'he fet el propòsit de no acceptar feines extres durant un quant temps. A més quan s'acabin el Jocs no hauré acabat perquè dirigeixo, d'un manera honorífica, la memòria oficial dels Jocs, que no acabarà de publicar-se fins a la primavera del 93. També estic a la Comissió de Seguiment dels Jocs del Mediterrani i això m'obliga a prestar-hi

Assumpció Maresma